

**ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΝΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ COMENIUS 1.**

ΝΤΙΝΟΥ-ΠΑΣΧΑΛΙΔΟΥ Ι.¹, ΜΑΝΔΡΩΝΗ Β.¹, και ΣΚΥΛΑΚΟΥ Α.¹

¹ 4ο Γυμνάσιο Νέας Σμύρνης, Δ' Διεύθυνση Β/θμιας Εκπαίδευσης Αθήνας
e-mail: iodinou@sch.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση προσπαθεί να δώσει στους μαθητές μια άποψη του κόσμου και μια μνήμη: συντελεί στη δημιουργία μιας περιβαλλοντικής αλλά και πολιτιστικής κληρονομιάς και αποτελεί ένα από τα στηρίγματα του πολιτισμού και της επιβίωσης της σημερινής ανθρωπότητας σύμφωνα με τις αρχές της Αειφορίας. Αυτό επιτρέπει στον καθένα από εμάς εκπαιδευτικούς και μαθητές, να προσδιορίσει την ταυτότητά του αλλά και την υπευθυνότητά του σαν πολίτης. Παράλληλα μελετά την κάθε κουλτούρα, αποδεχόμενος ταυτόχρονα την διαφορετικότητα των άλλων πολιτισμών και την ανάγκη συνύπαρξης μαζί τους αλλά και την συνυπευθυνότητα σε ότι αφορά τόσο την επιβάρυνση όσο και την προστασία του περιβάλλοντος. Σε μια εποχή όπου γίνεται μεγάλη προσπάθεια να δημιουργηθούν δρόμοι προς την διεύρυνση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην Ευρώπη και την γνωριμία με την ΠΕ σε άλλα εκπαιδευτικά συστήματα, το σχολείο μας είχε την ευκαιρία να συνεργαστεί με ένα γαλλικό σχολείο και να υλοποιήσει ένα ευρωπαϊκό περιβαλλοντικό πρόγραμμα. Η εισήγησή μας έχει σαν σκοπό την μεταφορά της εμπειρίας ενός σχολικού προγράμματος που περιελάμβανε δύο δεκαπενθήμερες ανταλλαγές τάξεων στην Ελλάδα και την Γαλλία αντίστοιχα, στο πλαίσιο ενός ευρωπαϊκά χρηματοδοτούμενου σχεδίου Comenius I και την αμοιβαία προσπάθεια γνωριμίας των δύο πολιτισμών. Ξεκινώντας από τις περιβαλλοντικές πολιτιστικές και ιστορικές ιδιαιτερότητες των δύο χωρών Ελλάδας και Γαλλίας, οι μαθητές κατόρθωσαν να προσδιορίσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές, ώστε να εκφραστούν σαν νέοι Ευρωπαίοι για την κοινή περιβαλλοντική Ευρωπαϊκή κληρονομιά. Με αυτή την εισήγηση, θα επιχειρήσουμε να παρουσιάσουμε κάποιες πλευρές αυτού του προγράμματος που αφορούν τόσο τον σχεδιασμό του όσο και την υλοποίησή του.

DINO-PASXALIDOU I., MANDRONI B., and SKILAKOU A.

e-mail: iodinou@sch.gr

ABSTRACT

The environmental education gives in the students a opinion of world and a memory: it contributes in the creation a environmental but also cultural heritage and constitutes one from the supports of culture and survival of current humanity according to the beginnings of sustainability.. This allows in each one from us teachers and students determines his identity but also his responsibility as citizen. At the same time it studies the each culture, accepting simultaneously the diversity of other cultures and the need of coexistence with them but also the co responsibility regarding so much the tax what the protection of environment. In a season where becomes a big effort are created streets to the enlargement of environmental education in Europe and the acquaintance with the in other educational systems, our school had the occasion to collaborate with a French school and to materialise environmental program. Our proposal has as aim the transport of experience of school program that included two two-week exchanges of orders in Greece and France respectively, in the frame of European financed project Comenius 1 and the reciprocal effort of acquaintance of two cultures. Beginning from the environmental cultural and historical

particularities of two countries Greece and France, the students achieved they determine resemblances and the differences, so that they are expressed as new Europeans for the common environmental European heritage. With this proposal, we will attempt to present certain sides of this program that concern so much his planning what his concretisation .with the hope that also other colleagues will want they try this experience in the future

Λέξεις κλειδιά: ευρωπαϊκή κληρονομιά, σχεδιασμός περιβαλλοντικού προγράμματος, Comenius

1. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΘΕΜΑΤΟΣ

Με το ευρωπαϊκό πρόγραμμα επιδιώξαμε τόσο το άνοιγμα του σχολείου στην ελληνική αλλά και την ευρωπαϊκή κοινωνία, όσο και παρεμβάσεις που σχετίζονται με την εναλλακτική και ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος και της ενέργειας γενικότερα ,παρεμβάσεις που σχετίζονται με την πρόληψη ή επίλυση περιβαλλοντικών θεμάτων. στην κατεύθυνση του χωρίς σύνορα «αιφόρου σχολείου».

Στόχος μας ήταν η επιλογή ενός θέματος που θα επέτρεπε άμεση δράση σε τοπικό επίπεδο παράλληλη δράση και αποτελέσματα σε εθνικό, ευρωπαϊκό αλλά και παγκόσμιο επίπεδο. Το πρόγραμμα έχει σκοπό να ανακαλύψει τις περιβαλλοντικές, πολιτιστικές και κοινωνικοιστορικές ιδιαιτερότητες της χώρας μας αλλά και της Γαλλίας. Οι μαθητές κλήθηκαν να επισημάνουν διαφορές και κοινά σημεία ώστε να εκφράσουν τι σημαίνει γι'αυτούς τους νέους ευρωπαίους κοινή περιβαλλοντική πολιτική και η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος από τους μαθητές Έλληνες και Γάλλους έγινε μέσα από τη θεματολογία της ΠΕ (ενέργεια – νερό – αιφόρο σχολείο –αστικό πράσινο) αλλά και της συμμετοχής 26 μαθητών της ΠΟ στο ευρωπαϊκό σχέδιο COMENIUS 1

Βασικό κριτήριο υπήρξε επίσης η δυνατότητα **πολυεπιστημονικής** προσέγγισης του θέματος μέσα από το Πρόγραμμα σπουδών για όλους τους μαθητές της Β και Γ τάξης του σχολείου καθώς και η δυνατότητα **τοπικής** αλλά και **διεθνούς** δράσης και επικοινωνίας. ,η δυνατότητα χωρισμού του θέματος σε υποθέματα και ευελιξίας για την πολυπληθή ομάδα και τέλος δυνατότητα συμμετοχής μαθητών διαφορετικής **πολιτισμικής** προέλευσης.

2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Οι **Γνωστικοί** στόχοι του προγράμματος ήταν να αντιληφθούν οι την ύπαρξη κοινών περιβαλλοντικών προβλημάτων αλλά και να προβληματιστούν στους τρόπους αντιμετώπισής τους,να εξασκηθούν στη συλλογή και σύνθεση πληροφοριών να διαπιστώσουν πως η ρύπανση εξαπλώνεται στο περιβάλλον μέσω του νερού και του αέρα και δεν γνωρίζει σύνορα.

Επίσης να γνωρίσουν το σύστημα διαχείρισης των φυσικών πόρων αλλά και της ενέργειας στην Ελλάδα και στη Γαλλία ακόμα και στις συνοικίες και τα σχολεία τους. Να μελετήσουν την ατμοσφαιρική ρύπανση, να φωτογραφίσουν τα αποτελέσματά της σε μαυρισμένα κτίρια .

Να αντιληφθούν ότι ο άνθρωπος μπορεί να βελτιώσει το περιβάλλον του, παίρνοντας μέτρα κατά της ρύπανσης. Να συγκρίνουν τα ισχύοντα μέτρα στην Αθήνα και σε μια μεγάλη Γαλλική πόλη(πχ Παρίσι). . Να συνδέσουν την μόλυνση με πλήθος αρνητικά αποτελέσματα(υγεία, κλίμα, φαινόμενο του θερμοκηπίου)

Οι **συναισθηματικοί** στόχοι ήταν να διαμορφώσουν θετική στάση απέναντι στην προστασία του νερού και του αέρα από τη ρύπανση, να αναλάβουν δράση για τη μείωση κάθε είδους ρυπογόνας δραστηριότητας., να διερευνήσουν τις επιπτώσεις της διοχέτευσης λυμάτων στη χλωρίδα και την πανίδα μιας παραλίας., να είναι πρόθυμοι να διατηρούν καθαρές ακτές και να προστατεύουν τα δάση από τις φωτιές

Τέλος οι **ψυχοκινητικοί** στόχοι ήταν να μάθουν οι μαθητές να εκτελούν απλά πειράματα ,να εξασκηθούν στην οργάνωση και προετοιμασία μιας έκθεσης. ,να κάνουν μετρήσεις και να συλλέγουν επιτυχώς τα δεδομένα τους. Να έρχονται σε επαφή με τους υπεύθυνους., να εξασκηθούν στην βιβλιογραφική έρευνα. καθώς και να συμμετέχουν σε επίσκεψη πεδίου, επίσης να οργανώνουν εκθέσεις παρουσίασης ευρημάτων., να χειρίζονται την κάμερα και το λογισμικό final cut pro και να ετοιμάζουν έντυπο υλικό. Να αποκτήσουν την ικανότητα να υποδύονται ρόλους ,και να κατανοούν την συμπεριφορά των άλλων. Τέλος να μπορούν να συμβιβάζονται προκειμένου να επιτύχουν την καταλληλότερη για όλους λύση.

Να αλληλογραφήσουν με τους Γάλλους μαθητές, να τους υποδεχτούν αλλά και να επισκεφτούν τη χώρα τους, να κάνουν γνωστά τα περιβαλλοντικά προβλήματα της χώρας μας και να γνωρίσουν τα αντίστοιχα μιας άλλης ευρωπαϊκής χώρας να ανταλλάξουν απόψεις, και υλικό ώστε να ξεπεράσουν προκαταλήψεις και στερεότυπα και να προωθήσουν μια διαπολιτισμική εκπαίδευση κοινής διαχείρισης αυτών των προβλημάτων με στόχο την αειφορία και την διατήρηση της βιοποικιλότητας αλλά και μέσω αυτής της προσέγγισης να στραφούν κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

3. ΜΕΘΟΔΟΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Μέσα από έρευνες, συνεντεύξεις και επισκέψεις οι μαθητές κλήθηκαν να αντιπαραθέσουν τα αποτελέσματά τους ,με αυτά των ομολόγων τους. Οργανωμένοι σε πολλές αυτόνομες ομάδες, ήταν επιφορτισμένοι με ένα θέμα που απορρέει από την αρχικό προβληματισμό και υποχρεωμένοι κατά τις διεθνείς μετακινήσεις να φιλομογραφούν τις συναντήσεις ώστε να φέρνουν στο φως την έρευνα και τα συμπεράσματα τους .Τα αποτελέσματα αυτής της αμοιβαίας έρευνας, είναι ένα δίγλωσσο ντοκιμαντέρ . Έγιναν οι ίδιες δραστηριότητες και παρατηρήσεις, ήρθαν στο φως διαφορές και ομοιότητες και παράλληλα ήρθε η συνειδητοποίηση της ευρωπαϊκής διάστασης των περιβαλλοντικών προβλημάτων . Αναπτύχθηκαν συνεργασίες με ΚΠΕ και ΜΚΟ στην Ελλάδα αλλά και αντίστοιχους περιβαλλοντικούς φορείς στην Γαλλία και είχαμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε πως εφαρμόζεται η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στις δύο χώρες. Παράλληλα οι καθηγητές που εργάστηκαν στο πρόγραμμα είχαν την ευκαιρία να ενσωματώσουν το μάθημά τους στο πρόγραμμα κάνοντας πράξη την σύνδεση του ΣΠΠΕ με το αναλυτικό πρόγραμμα(ξένες γλώσσες, μουσική, ιστορία, γεωγραφία, φυσικές επιστήμες ,χορός, σχέδιο). Καθένας από τους συμμετέχοντες μαθητές και καθηγητές ανέλαβε ανάλογα με τις ικανότητες αλλά και τις επιθυμίες του κάποια καθήκοντα και εργασίες.. Κατά τα διαστήματα κινητικότητας το σχολείο υποδοχής είχε αναλάβει να οργανώσει την παραμονή του άλλου. Η οργάνωση και η εξέλιξη όλων των φάσεων του σχεδίου από την σύνταξη έως τον κοινό απολογισμό(συνολικά δύο χρόνια) ,έγινε με ηλ.ταχυδρομείο και τηλεφωνικά.

Κατά την διάρκεια της υλοποίησης του σχεδίου παρήχθησαν

- ✓ Τεύχος με ιστορικές, τουριστικές και πολιτιστικές πληροφορίες καθώς και περιβαλλοντικές σελίδες με εργασίες πεδίου.
- ✓ Τρεις ηλεκτρονικές παρουσιάσεις (cd) που αφορούν την παραμονή σε Ελλάδα και Γαλλία και την ιστορία –πολιτισμό της Ελλάδας και της Ν.Σμύρνης. και αντίστοιχες από την Γαλλική πλευρά.
- ✓ Έγινε έκθεση –κολάζ για να παρουσιαστούν οι περίοδοι κινητικότητας.
- ✓ Δημιουργήθηκε ένα blog από τους μαθητές .

4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Κατά την υλοποίηση του προγράμματος ,έγιναν πολλές εκπαιδευτικές επισκέψεις και δραστηριότητες στην Ελλάδα και στην Γαλλία.

Για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων παρήχθη ή μεταφράστηκε εκπαιδευτικό υλικό: τεύχος με ιστορικές, πολιτιστικές και περιβαλλοντικές πληροφορίες και εργασίες πεδίου.

Προσπαθήσαμε να γίνουν όλες οι δραστηριότητες κοινές στις δύο χώρες, ώστε να γίνουν συγκρίσεις και να εξαχθούν συμπεράσματα.

Στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκαν:

- Επίσκεψη στο ΠΕΡΠΑ επίσημο σταθμό μέτρησης της μόλυνσης στην Αθήνα. όπου οι μαθητές παρακολούθησαν ειδικά προετοιμασμένη παρουσίαση από τους υπεύθυνους
- Επίσκεψη στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπ/σης Δραπετσώνας (επίσκεψη στο λιμανάκι του Αι-Γιώργη, σύγκριση με το λιμάνι του Πειραιά, εργαστήρια μέτρησης της ποιότητας του νερού. Οι Γάλλοι μαθητές είχαν στα χέρια τους όλο το εκπαιδευτικό υλικό μεταφρασμένο και το οποίο παρέμεινε στην κυριότητα του ΚΠΕ. Ομοίως συνέβη και με το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπ/σης Αργ/πολης όπου οι Γάλλοι παρακολούθησαν τις (τεχνικές αναδάσωσης μετά τις πυρκαγιές στον Υμηττό).
- Επίσκεψη στον εθνικό δρυμό Βίκου – Αώου με παρουσίαση από τους υπεύθυνους του ΚΠΕ Κόνιτσας Μελέτη του νερού και του φυσικού περιβάλλοντος.
- Επίσκεψη στο λιμάνι του Αρχαίου Λεχαιού και μελέτη της αρχαίας διόλκου αλλά και την σημερινή χρήση της διώρυγας και τα αντίστοιχα αποτελέσματα στις ακτές του Κορινθιακού κόλπου.
- Επίσκεψη στον Υδροηλεκτρικό σταθμό Καστρακίου (παρατήρηση λειτουργίας-ξενάγηση).

Στη Γαλλία

- Ανάβαση ορειβάσια – ξενάγηση με επιτόπιο ειδικό στον εθνικό δρυμό των Πυρηναίων . (cirque de Gavarnie).
- Μελέτη της γλωρίδας και της πανίδας.
- Domaine d'Abbadia κέντρο προστασίας των ακτών – ξενάγηση από ειδικό
- Αμμοθίνες στην ακτή της Ακουιτανίας στον Ατλαντικό και Landes (το μεγαλύτερο πευκοδάσος της Ευρώπης).
- Urdaibai τόπος περιθάλψης και αποκατάστασης αγρίων ζώων με ξενάγηση από ειδικό.
- Μουσείο της θάλασσας στο Biarritz (παρουσίαση τεχνικών ψαρέματος)
- Επίσκεψη αμπελώνων και χώρων παραγωγής κρασιού (Jurançon).
- Επίσκεψη-ξενάγηση του λιμανιού της Bayonne.
- Μελέτη στον παραπόταμο Laroïn: εργασία πεδίου μέτρησης καθαρότητας νερού και μικροοργανισμών.

Σε πολιτιστικό επίπεδο έγιναν ανταλλαγές ιδεών ανάμεσα στους μαθητές με θέμα την αρχαία ιστορία, την λογοτεχνία και τα κοινωνικά θέματα όπως ισότητα των φύλων, και τα προβλήματα της νεολαίας. Οι μαθητές παρακολούθησαν μαθήματα και στα δύο σχολεία κατά τις περιόδους της κινητικότητας.

Πήραν συνεντεύξεις από συμμαθητές τους, αλλά και καθηγητές στο θέμα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα και την Γαλλία αντίστοιχα.

Στο οπτικοακουστικό μέρος έγιναν:

- Συζήτηση καθηγητών / μαθητών / τεχνικού για τον προσδιορισμό του ύφους του γυρίσματος.
- Φιλμογράφιση κάθε επίσκεψης και μικρή συνέντευξη.
- Το κάθε βράδυ, οι μαθητές έβλεπαν και προσέθεταν τα σχόλια στο γύρισμα της ημέρας.

5. ΔΡΑΣΕΙΣ – ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Έγιναν πολλαπλές δράσεις και παρεμβάσεις και στις δύο χώρες οι οποίες μπορούν να αναφερθούν χωρισμένες σε τέσσερις βασικές ομάδες.

Δράσεις που αφορούν την ευθύνη του ανθρώπου σε σχέση με το περιβάλλον του

Û ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ:ΜΑΧΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ

(Μελέτη που έγινε παράλληλα σε μία ελληνική και μια γαλλική πόλη)

1. Κάναμε μετρήσεις.(Οι μαθητές είδαν αλλά και χειρίστηκαν συσκευές μέτρησης ρύπων που οφείλονται στην ανθρώπινη δραστηριότητα)
2. Παρατηρήσαμε το αποτέλεσμα αυτής της ρύπανσης στο περιβάλλον;(Φωτογραφίσαμε μαυρισμένα από την μόλυνση κτίρια και μνημεία κατεστραμμένα από την ασβεστοποίηση).
3. Προτείναμε ιδέες για το πώς μπορεί ο άνθρωπος να βελτιώσει το περιβάλλον του.(Οι μαθητές φωτογράρισαν ανακαινισμένα νεοκλασικά και αναστηλωμένα μνημεία)
4. Ειδικά για την πόλη της Αθήνας οι μαθητές πρότειναν λύσεις για να περιοριστεί η ατμοσφαιρική ρύπανση .

Κάθε ομάδα μαθητών συμπλήρωσε ένα ντοσιέ επιχειρώντας :

- Να εξηγήσει τα αρνητικά αποτελέσματα της μόλυνσης στην υγεία και στο κλίμα σε επίπεδο πλανήτη.
- Να κάνει μια συγκριτική μελέτη των κανονισμών που ισχύουν αντίστοιχα στις ελληνικές και γαλλικές πόλεις για περιορισμό της ατμοσφαιρικής μόλυνσης και να καθορίσουν εάν αυτοί οι κανονισμοί είναι ευρωπαϊκοί.

Û ΔΕΥΤΕΡΟ ΘΕΜΑ.:ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΘΟΡΑΣ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.

(Επίσης μελέτες που έγιναν στην Ελλάδα και την Γαλλία)

- Πώς θα περιορίσουμε τη μόλυνση των θαλασσών και των ακτών;
- Έρευνα στις λιμενικές αρχές στο λιμάνι του Πειραιά και στην Pays Basque ,στο λιμάνι της Bayonne..Συνάντηση με την οργάνωση Lisa,με τους υπεύθυνους του φεστιβάλ ,επίσκεψη στο μουσείο της θάλασσας. της πόλης Biarritz .
- Συνέντευξη με την υπεύθυνη του Μουσείου ώστε να πληροφορήσει τους μαθητές για την εξέλιξη των οικοσυστημάτων καθώς και για τα μέτρα που πάρθηκαν για να μειωθεί αυτή η μόλυνση. Οι αντίστοιχες πληροφορίες δόθηκαν στην Ελλάδα από το ΚΠΕ Δραπετσώνας.
- Επίσκεψη σε ένα ψαράδικο λιμάνι

Έγινε έρευνα στους έλληνες και γάλλους ψαράδες ώστε οι μαθητές να γνωρίσουν και να προσδιορίσουν τις νέες τεχνικές ψαρέματος και το πόσο έχουν αυτές αλλάξει μετά την είσοδο των χωρών στην Ευρ.Ενωση.

Όλες οι συναντήσεις συνοδεύονταν από φύλλα εργασίας, από ερωτηματολόγια που είχαν ήδη ετοιμάσει οι μαθητές και από προβολή των σκηνών που είχαν γυριστεί στη διάρκεια της ημέρας.

Û ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ:ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ

Πραγματοποιήθηκαν:

- Περίπατοι σε εθνικά πάρκα (αναγνώριση της χλωρίδας και της πανίδας ,των κανόνων που πρέπει να σεβόμαστε σ'ένα εθνικό πάρκο).Εθνικά πάρκα Βίκου –Αώου, Πάρνηθας, Σουνίου και Πυρηναίων.
- Ξενάγηση στο Μοναστήρι της Καισαριανής και στον Υμηττό (αναγνώριση και καταγραφή των διαφόρων ειδών που έχουν αναδασωθεί μετά από τις καταστροφικές πυρκαγιές)και των φυτειών στο massif landais στη Γαλλία.
- και
- Επαφές με οργανώσεις που αποσκοπούν στην προστασία των άγριων ζώων.

Û ΤΕΤΑΡΤΟ ΘΕΜΑ :ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΧΡΗΣΗ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ.

Οι Γάλλοι παρατήρησαν ιδιαίτερα την χρήση των ηλιακών θερμοσιφώνων που στην περιοχή τους είναι αρκετά περιορισμένη ,έμαθαν για την χρήση αιολικής ενέργειας και τέλος όλοι είχαμε την

ευκαιρία να συγκρίνουμε τους τρόπους παραγωγής καθαρής ηλεκτρικής ενέργειας από τα υδροηλεκτρικά εργοστάσια.

Μετά το τέλος των δραστηριοτήτων οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες συνέταξαν ένα ντοσιέ με τα αρνητικά αποτελέσματα εξαιτίας της μόλυνσης ,τόσο στην υγεία όσο και στο κλίμα σε επίπεδο πλανήτη(φαινόμενο θερμοκηπίου,τρύπα του όζοντος) και προσδιόρισαν τα μέτρα που έχουν παρθεί σε κάθε μια από τις δύο χώρες και από πότε αυτά ισχύουν.

6. ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σε όλη την διάρκεια της σχολικής χρονιάς γινόταν αξιολόγηση των διαφόρων δραστηριοτήτων οι οποίες είχαν ενταχθεί στο αντίστοιχο μάθημα και μάλιστα μερικές φορές με κανονική βαθμολογία ενταγμένη στον τριμηνιαίο έλεγχο βαθμολογίας,

Η συμμετοχή των μαθητών παρέμεινε αμείωτη σε όλη την διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Οι εβδομαδιαίες συναντήσεις της Περιβαλλοντικής Ομάδας και του Club Comenius γινόταν κάθε Παρασκευή μετά το τέλος των μαθημάτων,2 -4,τηρήσαμε παρουσιολόγιο και ημερολόγιο δραστηριοτήτων. Μερικές φορές (πριν τις περιόδους κινητικότητας) οι μαθητές αλλά και η Παιδαγωγική ομάδα χρειάστηκε να μεταβούν στο σχολείο και να δουλέψουν Σαβ/κο ή διακοπές του Πάσχα

Η Παιδαγωγική Ομάδα και οι γονείς των εμπλεκόμενων μαθητών στο πρόγραμμα αλλά και στην κινητικότητα πραγματοποιήσαμε περίπου 10 συναντήσεις ,σε απογευματινές ώρες στο χώρο του σχολείου για ενημέρωση της προετοιμασίας της κινητικότητας και για να σχηματίσουν οι εκπ/κοί αρτιότερη άποψη για την οικογένεια υποδοχής και τις συνθήκες φιλοξενίας των μαθητών. Πριν αλλά και μετά την κινητικότητα γονείς και μαθητές συμπλήρωσαν ερωτηματολόγια αξιολόγησης του προγράμματος και της οργάνωσης τόσο της εκπαιδευτικής ,όσο και της ταξιδιωτικής διαδικασίας.

Η νεοελληνική γλώσσα βρέθηκε στο κέντρο του ενδιαφέροντος, κίνησε το ενδιαφέρον των μαθητών και γενικά αναπτύχθηκε η ανάγκη εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας(όχι μόνο από τις ευρέως ομιλούμενες).Οι γάλλοι μαθητές που ήρθαν σε επαφή με την Νέα Ελληνική Γλώσσα κατά την διάρκεια του προγράμματος ,εξέφρασαν την επιθυμία να συνεχίσουν την εκμάθησή της.

Οι μαθητές κατενόησαν επίσης την μακραίωνη πολιτιστική μας κληρονομιά (ιστορία 3500 χρόνων από την Μυκηναϊκή εποχή) σε σύγκριση με τον πολύ μεταγενέστερο ευρωπαϊκό πολιτισμό. Κατενόησαν επίσης την επιρροή και την αφομοίωση στοιχείων της αρχαίας ελληνικής σκέψης ,παιδείας ,φιλοσοφίας ,τέχνης από κράτη πολύ νεότερα στο ιστορικό προσκήνιο όπως η Γαλλία και τέλος την αλληλεπίδραση πολιτιστικών στοιχείων στην νεότερη ιστορία ανάμεσα στις δύο χώρες (δάνεια και αντιδάνεια).

Από την επαφή των μαθητών μας με τους Γάλλους ομολόγους τους επισημάνθηκαν οι ομοιότητες στην κοσμοθεωρία, τα ιδανικά και τις προσδοκίες τους, στοιχεία που ενώνουν τους νέους της Ευρώπης και συμβάλλουν στην συνειδητοποίηση της ταυτότητας του Ευρωπαίου πολίτη αλλά και οι διαφοροποιήσεις που υπαγορεύονται από ιστορικούς, κοινωνικούς ,περιβαλλοντικούς και άλλους παράγοντες και συνιστούν την ιδιαίτερη φυσιογνωμία του Ευρωπαίου πολίτη σε κάθε επίπεδο. Επίσης με την απόλυτα ικανοποιητική επικοινωνία με τους Γάλλους μαθητές ,οι μαθητές μας συνειδητοποίησαν το << γκρέμισμα των συνόρων>> στις ανθρώπινες σχέσεις, την αποδοχή του διαφορετικού και την ανοχή των ιδιαιτεροτήτων του κάθε λαού, διεύρυναν τους ορίζοντές τους ,κινήθηκαν με άνεση και απόλυτη εξοικείωση στο ευρωπαϊκό περιβάλλον και δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για την συνέχιση των διαπροσωπικών σχέσεων που ανέπτυξαν.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ο Δήμος Ν.Σμύρνης αλλά και ο αντίστοιχος της Κόνιτσας Ηπείρου συμμεριζόμενοι την προσπάθεια των μαθητών προσέφεραν χρηματική βοήθεια ώστε να μεταβούν 50 έλληνες και 36 γάλλοι μαθητές σε τετραήμερη εκπαιδευτική εκδρομή στον εθνικό δρυμό Βίκου-Αώου. Κατ'αυτόν τον τρόπο δεν υπήρξε ούτε μια περίπτωση μαθητή που να αποκλείστηκε λόγω οικονομικής δυσκολίας.

Ο Σύλλογος Γονέων ανέλαβε να δεξιωθεί τους Γάλλους ,τόσο στην άφιξη όσο και στην αναχώρησή τους, έκανε αναμνηστικά δώρα σε όλους τους συμμετέχοντες και ήταν σε στενή επαφή με την Παιδαγωγική Ομάδα όλη την διάρκεια του χρόνου. Παρουσίαση της Ακουιτανίας από τους Γάλλους μαθητές με διαφάνειες στο δημαρχείο της Κόνιτσας ,και στην αίθουσα εκδηλώσεων του 4ου Γυμνασίου .

- Επίσημη υποδοχή των Γάλλων στην Ήπειρο από τον Δήμαρχο Κόνιτσας και καλωσόρισμα από Ηπειρώτη βουλευτή.
- Επίσημη υποδοχή των Ελλήνων στην Γαλλία από τον Δήμαρχο της πόλης του Pau.
- Παρουσίαση της Αρχαίας Ελλάδας, της νεώτερης Ελλάδας και της ιστορίας της Ν.Σμύρνης (Μικρασιατική καταστροφή) στο Collège Clermont.
- Οργάνωση αθλοπαιδιών ανάμεσα στους μαθητές, βραδιών γενεθλίων ,παραδοσιακών χορών.Οι Έλληνες και οι Γάλλοι δοκίμασαν την υπερδραστηριότητα που απαιτείται από ένα σχολείο στο εξωτερικό. Η ζεστή υποδοχή δεν εμπόδισε την αρχική επιφυλακτικότητα μα με το πέρασμα των ημερών οι μαθητές πλησίασαν ο ένας τον άλλον, επικοινωνήσαν σε ένα ανακάτεμα γλωσσών ,στα αγγλικά ,τα ελληνικά ,τα γαλλικά, τα ισπανικά και φυσικά στη γλώσσα των νοημάτων. Οι οικογένειες μπόρεσαν αντίστοιχα να δείξουν στους φιλοξενούμενους μαθητές την ελληνική και τη γαλλική φιλοξενία και έκαναν αλλήλους να εκτιμήσουν και τις δύο και να εμπνεύσουν τον τίτλο στο τελικό προϊόν όλης αυτής της εμπειρίας.

Πρόκειται για ένα δίγλωσσο γαλλοελληνικό ντοκιμαντέρ διάρκειας 23 λεπτών .Έχει τίτλο Απομακρυσμένοι αλλά όχι και τόσο διαφορετικοί :Από την Αρχαιότητα στη σύγχρονη Ευρώπη.

Το φιλμ προβλήθηκε στο σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας του Πω στις 17 Ιουνίου 2006 στο σινεμά τεχνών Les Melies.

Στην Ελλάδα θα προβληθεί στις 25 Σεπτεμβρίου 2006 στην αίθουσα εκδηλώσεων του 4ου Γυμνασίου Ν.Σμύρνης

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Jean- François Dutilh ,Dominique Julien *Le Jurançon en lumière* (Edition Gypaète)
2. Antoine Lebègue et Jaques Jolfre *Les Pyrénées 100 photos pour un pays* (Editions Sud-Ouest)
3. -UNESCO, September 2005. “*International Implementation Scheme of the UN Decade of Education for Sustainable Development (2005 –2014)*”,
4. Scoullos M., Malotidi V. (2004) “*Handbook on methods used in Environmental Education and Education for Sustainable Development*”, MIO-ECSDE, Athens, 2004.
5. Patsioura L. “*Environmental Education as a means for students’ understanding των of concepts and principles basic of the 21st century*” . Proceedings of the 1st Pan-Hellenic Conference for Environmental Education, Athens, 1999.
6. -UNESCO-UNEP (1985), International Environnemental Programme, Environnemental Education Series 14, “*L’Approche Interdisciplinaire En Education À L’Environnement*”.
7. Francis Baro *Pyrénées Editions Jean-Paul Gisserot*